

BIJZONDERE WAARNEMINGEN EN VONDSTEN

Samengesteld door Machiel E. Noordeloos

In de loop van haar bestaan heeft ons verenigingsblad COOLIA een duidelijke ontwikkeling doorgemaakt. Er zijn periodes geweest dat de portefeuille uitpuilde, in andere tijden moest de redactie leuren om copy. De laatste tijd hebben we over gebrek aan copy niet al te zeer te klagen, maar voor ons gevoel ontbreekt het veel leden de motivatie of de moed om de aardige waarnemingen en vondsten die zij in de loop van het jaar aan paddestoelen doen op te schrijven in de vorm van een artikeltje. Soms ook zal men vinden dat de vondst weliswaar aardig is, maar onvoldoende aanleiding biedt om daar een heel artikel over te schrijven. Voor dit soort en mogelijk ook andere aangelegenheden heeft de redactie nu de rubriek bijzondere waarnemingen en vondsten in het leven geroepen. In deze eerste aflevering treft u een aantal stukjes aan van Gerrit Keizer en mezelf, die een goed beeld geven van wat de samensteller van de rubriek zich bij de invulling ervan voorstelt: korte stukjes van hooguit een halve pagina. Het is dus niet de bedoeling om in deze rubriek "droge" lijstjes van bijzondere vondsten te publiceren met slechts de vermelding van soort en vindplaats. Wel kan ik me voorstellen dat u van een bepaald terrein dat u regelmatig bezoekt, eens een korte notitie wilt publiceren met daarin vermelding van bijzondere vondsten. Hoe de rubriek er uiteindelijk uit zal gaan zien weet ik nog niet, en ik houd me dan ook zeer aanbevolen voor bijdragen en suggesties.

De Vogelveerzwam op een ongewoon substraat

Eind januari 1988, toen het net als nu zo zacht was voor de tijd van het jaar, waren er opvallend veel *Peziza* soorten en veel exemplaren van *Pholiota oedipus* in de Johannespolder tussen Poortugaal en Rhoon te vinden. Terwijl ik langs de rand van een fietspad op mijn knieën rondkroop om *Peziza's* te verzamelen, trof een bijzonder sterke, onaangename geur mijn neus. Ik bleek met mijn laars een gedeelte van een rottende geiteharen sok, die oppervlakkig begraven was geraakt, los te hebben gewoeld. Net voordat ik de sok ver uit mijn buurt wilde verwijderen, viel mijn oog op een aantal witgelige, gesteelde bolletjes, die op de sok leken te groeien. Het bleken 12 vruchtlichamen te zijn van de Vogelveerzwam *Onygena corvina*. We zullen helaas nooit weten of de wol, ofwel de nagelresten van de oorspronkelijke eigenaar de voornaamste voedselbron voor deze zwam zijn geweest

Gerrit Keizer

Russula op ooghoogte

Begin oktober 1988 maakten mijn gezin en dat van mijn zus een zondagse wandeling door de Rhoonse grienden. In het favoriete laantje van mijn dochter, waar de oudste knotwilgen staan, trof ik tot mijn stomme verbazing op ooghoogte vier exemplaren van een *Russula* aan. Ze groeiden aan de binnenkant van de stoof van een knotwilg, tegen het opstaande gedeelte. Er was op dit gedeelte geen humuslaag gevormd vanwege de steile en er was slechts een uiterst dun laagje hout aanwezig: de paddestoelen leken dus rechtstreeks op het levende hout te groeien. De volgende dag heb ik ze, fotografisch, voor de eeuwigheid vastgelegd. De twee meegenomen exemplaren bleken (naar alle waarschijnlijkheid) *Russula laccata* te moeten

heten (ik heb ze vanzelfsprekend geherbarieerd). Natuurlijk heb ik Maarten van Vuure gebeld, maar die had van dit verschijnsel nooit eerder gehoord, evenmin als Cees Bas

Gerrit Keizer

Een waarneming over *Entoloma conferendum* var. *pusillum*

Sinds augustus 1985 heb ik in twee Lindelanen op het terrein van het Deltaziekenhuis drie maal vruchtlichamen gevonden van *Entoloma conferendum* var. *pusillum* (syn. *Rhodophylus xylophilus* J. Lange; *xylophilus* betekent houtminnend). Opvallend is hierbij de standplaats: ze groeien aan de voet van oude Linden, waarvan de wortel- en stamopslag regelmatig worden verwijderd. Op en tussen de achtergebleven dode stompjes en vaak afgedekt door afgevallen blad zijn ze onder vochtige omstandigheden van augustus tot half september te vinden

Gerrit Keizer

Een interessante inzending op de Plantenziektenkundige Dienst

De afdeling mycologie van de Plantenziektenkundige Dienst in Wageningen krijgt dagelijks inzendingen van ziek plantenmateriaal uit heel Nederland. In de meeste gevallen gaat het hierbij om micromyceten, d.w.z. lagere schimmels of schimmels uit de hoofdgroepen Ascomyceten en Basidiomyceten, die geen vruchtlichamen vormen of microscopische kleine fructificaties. U zult deze schimmels dan ook niet aantreffen in de "Standaardlijst". Soms echter, komen ons echte macromyceten onder ogen. Zo kregen we laatst een inzending van een afgestorven tak van *Juniperus* uit een plantsoen bij een school in Roermond. Op deze tak zaten honderden oranjeachtige bekerzwammetjes, met een doorsnee van 1 tot enkele millimeters. Op grond van de kleur van het hymenium, de ronde sporen en het substraat kon deze ascomyceet gemakkelijk op naam worden gebracht als *Pithya cupressina* (Pers.:Fr) Fuckel. Even de bovengenoemde standaardlijst geraadpleegd, en zowaar, hij stond er in, maar wel met de kwalificatie ZZZ. Navraag bij Rien Swart leerde mij dat dit zwammetje inderdaad als zeer zeldzaam in Nederland te boek staat. Overigens wordt *Pithya* in de literatuur afgeschilderd als een saprofyt, dus levend op dood plantaardig materiaal. De *Juniperus* uit het Roermondse plantsoen zal dus door een andere oorzaak stervende zijn, of we moeten met infectieproeven aantonen dat *Pithya* in staat is om levende takken aan te tasten. Daarvoor ontbreekt ons, voor dit economisch niet interessante schimmeltje, helaas de tijd. Het mooie materiaal zal echter in het Rijksherbarium worden opgeborgen

Machiel E. Noordeloos

Coolia 32(2), april 1989

VERSLAG VAN DE CORTINARIUS-STUDIEDAG

Peter-Jan Keizer, *Biologisch Station, Kampsweeg 27, 9418 PD WIJSTER*

Het geslacht *Cortinarius* geldt als moeilijk. Dit komt mede omdat er veel soorten bestaan, en nog evenzovele soorten beschreven zijn, terwijl de variatie tussen de soorten onderling niet goed bekend is. Het gevolg is dat de literatuur verwarrend is, zowel wat betreft de systematiek als de naamgeving. Hierdoor ontstaat een situatie waarbij de inhoud die aan